

Sędzia dr Witold Jakimko dla Fundacji La Strada

**ZAŁOŻENIA DO PROJEKTU USTAWY
O PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKU HANDLOWI LUDŹMI, A W TYM PRACY
PRZYMUSOWEJ**

I. Wstęp

Cel ustawy:

Ustawa ma na celu kompleksowe przeciwdziałanie handlowi ludźmi, w tym pracy przymusowej, poprzez skonsolidowanie rozproszonych przepisów krajowych, implementację prawa międzynarodowego i europejskiego oraz stworzenie efektywnych mechanizmów prewencji, ścigania i ochrony ofiar. Ustawa stanowi odpowiedź na rosnącą skalę zjawiska handlu ludźmi, które przybiera nowe formy, takie jak wykorzystywanie w pracy przymusowej, zwłaszcza w kontekście globalnych łańcuchów dostaw.

Podstawa prawna:

Ustawa znajduje swoje oparcie i uwzględnia następujące akty prawa europejskiego i międzynarodowego, których Rzeczpospolita Polska pozostaje stroną:

- a. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011), Dyrektywa 2024/1712 w sprawie zmiany dyrektywy 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar.
- b. Dyrektywa CSDD-D dotyczącej należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (UE) 2024/1760. z dnia 13 czerwca 2024 r.,
- c. Rozporządzenie 2024/3015 w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym i zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937.
- d. Konwencja Rady Europy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi (Konwencja CETS nr 197),
- e. Protokół z Palermo o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (Dz.U. z 2005 r. Nr 18, poz. 160),

- f. Konwencję MOP nr 29 o pracy przymusowej (Dz.U. z 1958 r. Nr 39, poz. 175).
- g. Protokół z dnia 11 czerwca 2014 r. (Dz.U.2017.1418) do konwencji MOP nr 29

Zakres przedmiotowy:

Ustawa obejmuje:

- a. Definicje handlu ludźmi i pracy przymusowej,
- b. Mechanizmy prewencji, identyfikacji i ścigania sprawców,
- c. System ochrony i wsparcia ofiar,
- d. Współpracę międzynarodową i międzyinstytucjonalną,
- e. Tworzenie krajowych baz danych i mapy ognisk pracy przymusowej.
- f. Próbę ujednoczenia przedmiotowych regulacji rozrzucony po wielu różnych aktach prawa krajowego takich jak:
 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (z 2024 r. poz. 37)
 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 289 z późn. zm)
 - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127)
 - Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2023 r. poz. 519, 185. 547)
 - Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, 1693, 1938)
 - Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1745)
 - Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1504.)
 - Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (Dz. U. z 2016 r. poz. 325)
 - Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. z 2015 poz.21)
 - Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2021 r. poz. 1697, z 2023 r. poz. 547)

- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190)
- Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571)
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2023 r. poz. 1206)
- Ustawa o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2023 r., poz. 659)
- Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.).

II. Definicje

Handel ludźmi:

Definicja winna być zgodna z art. 2 Dyrektywy 2011/36/UE oraz korespondować z treścią art. 115 §22 Kodeks karnego i obejmować werbowanie, transport, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osób z zastosowaniem groźby, siły, oszustwa, nadużycia władzy lub wykorzystania bezradności w celu wykorzystania, w tym do pracy przymusowej, prostytucji, niewolnictwa lub pobierania narządów.

Niewykluczona jest jej modyfikacja w celu ujednoczenia praktyki sądowej, zgodności z nowymi instrumentami unijnymi oraz potrzebami praktyki w zakresie skuteczności ścigania.

Praca przymusowa:

Definicja zgodna z Konwencją MOP nr 29, obejmująca wszelką pracę lub usługi wymagane od osoby pod groźbą kary, do której osoba ta nie zgłosiła się dobrowolnie. Definicja ta nie narusza i nie może naruszać właściwych regulacji z zakresu prawa pracy.

Międzyresortowa grupa robocza jako organ pomocniczy Ministra Inwestycji ¹ w toku prac nad projektem tej definicji opracował następującą propozycję zmiany w słowniczku pojęć Kodeksu karnego:

„Art. 115 § 22a k.k.

Pracą lub usługami o charakterze przymusowym jest świadczenie pracy lub usług w warunkach wykorzystania, wykonywane pod wpływem przymusu wynikającego z przemocy, groźby, pozbawienia wolności, żądania odpracowania długu, zatrzymania dokumentu tożsamości, dokumentu podróży lub dokumentu uprawniającego cudzoziemca do pobytu na terytorium RP, niewypłacenia wynagrodzenia, a także z innego rażącego naruszenia praw pracownika.”

¹ Definicja została przygotowana w ramach prac Grupy Roboczej ds. Osób Świadczących Pracę Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju i Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw - organu pomocniczego Ministra Inwestycji i Rozwoju w roku 2019

Ofiara handlu ludźmi:

Osoba, która padła ofiarą działań określonych jako handel ludźmi, niezależnie od tego, czy wyraziła zgodę na te działania. Ofiarą jest nie tylko pokrzywdzony w rozumieniu Kodeksu postępowania karnego ale również osoba ocalała ze zjawiska handlu ludźmi (ang. *survivor*).

Podmiot zbiorowy:

Definicja zgodna z art. 3 ust 1 a) Dyrektywy CSDD-D, obejmująca przedsiębiorstwa, które mogą ponosić odpowiedzialność za czyny związane z handlem ludźmi i pracą przymusową. Brak jest tu odniesienia do polskich reguł odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, gdyż takie w sferze karnej nie istnieją pomimo wielokrotnych prób legislacyjnych w tym zakresie.

III. Mechanizmy prewencji

Edukacja i świadomość społeczna:

- a. Wprowadzenie obowiązkowych programów edukacyjnych w szkołach i na uczelniach.
- b. Kampanie społeczne zwiększające świadomość na temat zagrożeń związanych z handlem ludźmi.
- c. Szkolenia dla służb: Regularne szkolenia dla policji, prokuratury, służb granicznych i pracowników socjalnych w zakresie identyfikacji ofiar i ścigania sprawców.(zgodnie z art. 9 ust. 3 Dyrektywy 2011/36/UE).

Monitorowanie i analiza:

- a. Utworzenie krajowego systemu monitorowania i analizy zjawiska handlu ludźmi,
- b. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i międzynarodowymi.
- c. Utworzenie i aktualizacja krajowej bazy danych i mapy ognisk handlu ludźmi i pracy przymusowej, co koresponduje z art. 8 rozporządzenia 2024/3015 w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym i zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937.
- d. Opracowanie mapy ognisk pracy przymusowej w kraju.

IV. Ściganie i kary

Przestępstwa związane z handlem ludźmi: Dywersyfikacja typów na kwalifikowane, podstawowe i typy mniejszej wagi. Karalność za przygotowanie i usiłowanie handlu ludźmi.

Odpowiedzialność podmiotów zbiorowych po myśli nowego art. 5 i 6 Dyrektywy 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar – w brzmieniu pod zmianach

wynikających z Dyrektywy 2024/1712 w sprawie zmiany dyrektywy 2011/36/UE w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar

Wprowadzenie odpowiedzialności karnej przedsiębiorstw za czyny związane z handlem ludźmi i pracą przymusową, w tym sankcji finansowych i zakazu prowadzenia działalności.

Współpraca międzynarodowa:

- Ułatwienie ekstradycji sprawców i wymiany informacji między państwami,
- Współpraca z Europolem i Interpolem.

V. Ochrona ofiar

Wprowadzenie procedur identyfikacji ofiar przez służby graniczne, policję, pracowników socjalnych i służb medycznych (zgodnie z art. 10 Konwencji CETS nr 197).

Obligatoryjna procedura identyfikacji w stosunku do określonych grup osób oznaczałaby, że jeśli funkcjonariusz ma informację o osobie w sytuacji podanej w katalogu lub ma kontakt z taką osobą, powinien przeprowadzić procedurę identyfikacyjną, udokumentować ją i w razie pozytywnego wyniku postąpić zgodnie z dostępnym mu algorytmem. Identyfikacja polegałaby na zastosowaniu specjalnego narzędzia identyfikacyjnego np. kwestionariusza. Ofiara byłaby odizolowana od innych osób, poinformowana o celu procedury i pytana - w razie potrzeby za pośrednictwem niezależnego tłumacza - w zrozumiałym dla siebie języku. Grupy osób podlegających procedurze to np.

- cudzoziemcy zgłaszający ograniczenia wolności i osoby, których wolność była ograniczana,
- cudzoziemcy lub Polacy zgłaszający związanie długiem (pracę za długi) w sytuacji gdy nie pożyczali pieniędzy,
- osoby poniżej 18 roku życia i cudzoziemcy w seksbiznesie (prostyucji),
- osoby przebywające w sytuacji zależności lub kontroli osób niespokrewnionych,
- cudzoziemcy zatrudnieni niezgodnie z posiadanymi dokumentami.

Rejestrowanie przeprowadzonych prób identyfikacji pozwoli nam zmapować/określić trudności w tym koniecznym etapie zwalczania handlu ludźmi oraz stanowić będzie istotnym wkład do zbudowania krajowej bazy danych i mapy ognisk handlu ludźmi i pracy przymusowej jak i instrumentu, który ma powstać pod egidą Komisji Europejskiej.

Program ochrony świadków, łącznie z dostosowaniem prawa migracyjnego w tym zakresie.

- Utworzenie programu ochrony świadków i ofiar handlu ludźmi (zgodnie z art. 12 Konwencji CETS nr 197).
- Zapewnienie anonimowości i bezpieczeństwa ofiarom współpracującym z wymiarem sprawiedliwości.

Wsparcie materialne i medyczne bezpośrednio z budżetu państwa oraz zapewnienie ofiarom dostępu do pomocy prawnej i psychologicznej.

- Zapewnienie ofiarom darmowej opieki medycznej, psychologicznej i socjalnej, przed rozpoczęciem postępowania karnego, w jego trakcie i przez odpowiedni czas po jego zakończeniu (zgodnie z art. 11 Dyrektywy 2011/36/UE).
- Możliwość uzyskania tymczasowego pobytu i pracy na terenie Polski.
- Utworzenie systemu odszkodowań dla ofiar handlu ludźmi i pracy przymusowej,

Poprawa dostępu do odszkodowań na mocy orzeczeń sądowych w sprawach karnych i cywilnych.

VI. Krajowy Mechanizm Referencyjny (KMR) i organu w postaci Krajowego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

- a. Utworzenie Krajowego Mechanizmu Referencyjnego (Krajowego Mechanizmu Ukierunkowanej Pomocy) jako niezależnego organu odpowiedzialnego za identyfikację ofiar, koordynację działań prewencyjnych i ochronnych oraz monitorowanie zjawiska handlu ludźmi (zgodnie z art. 29 Konwencji CETS nr 197). oraz kierującego nim organu w postaci Krajowego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi, będącego organem niezależnym od władzy wykonawczej i niepowoływanym przez prezeń a tylko przez Sejm. (:zgodnie z art. 29 Konwencji CETS nr 197).
- b. Zadania KMR:
 - Udział w identyfikacji ofiar i zapewnienie im specjalistycznej ochrony.
 - Koordynacja działań śledczych, prewencyjnych i ochronnych.
 - Tworzenie raportów i analiz dotyczących handlu ludźmi.
 - Współpraca międzyinstytucjonalna. Urząd koordynujący działania na poziomie krajowym. Nadzór nad wdrażaniem ustawy i współpracą między instytucjami.
 - Zespoły interdyscyplinarne: Tworzenie zespołów złożonych z przedstawicieli policji, prokuratury, służb socjalnych i organizacji pozarządowych. Forum regularnych spotkań i wymiany informacji.

VII. Implementacja prawa międzynarodowego i europejskiego

- a. Harmonizacja z prawem UE:
 - Pełna implementacja uaktualnionej Dyrektywy 2011/36/UE oraz Dyrektywy CSDD-D,
 - Dostosowanie przepisów do Rozporządzenia w sprawie zakazu wprowadzania na rynek produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej.
- b. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi: Aktywny udział w programach ONZ, Rady Europy i Unii Europejskiej, rekomendowanie polskich kandydatów do GRETA.

- c. Wymiana najlepszych praktyk z innymi państwami.

VIII. Finansowanie

- a. Budżet państwa:
Zapewnienie środków finansowych na realizację ustawy z budżetu państwa,
- b. Utworzenie specjalnego funduszu na wsparcie ofiar.
- c. Fundusze unijne: Wykorzystanie funduszy unijnych na realizację programów prewencyjnych i ochronnych.

IX. Przepisy końcowe

- a. Wejście w życie:
Ustawa wchodzi w życie po 14 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.
- b. Zmiana niektórych innych ustaw.
- c. Przepisy przejściowe:
Określenie okresu przejściowego na dostosowanie się podmiotów do nowych regulacji.

Uzasadnienie

1. Potrzeba nowej ustawy

Handel ludźmi, w tym praca przymusowa, stanowi poważne naruszenie praw człowieka i godności ludzkiej. Pomimo istnienia przepisów w Kodeksie karnym oraz innych aktach prawnych, obecne regulacje są rozproszone, niespójne i niewystarczająco skuteczne. Nowa ustawa ma na celu skonsolidowanie tych przepisów, wprowadzenie mechanizmów prewencji, ochrony ofiar oraz skutecznego ścigania sprawców. Jest to szczególnie ważne w kontekście międzynarodowych zobowiązań Polski oraz wymogów unijnych.

2. Wady obecnego systemu

Raporty GRETA (Grupa Ekspertów ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi) oraz TIP Report Departamentu Stanu USA wielokrotnie wskazywały na liczne wady polskiego systemu przeciwdziałania handlowi ludźmi. Do najważniejszych problemów należą:

- a. Niska skuteczność identyfikacji ofiar. Według raportów GRETA, polskie służby mają trudności z identyfikacją ofiar handlu ludźmi, zwłaszcza w przypadkach pracy przymusowej. Ofiary często nie są rozpoznawane przez służby graniczne, policję czy pracowników socjalnych, co uniemożliwia im uzyskanie pomocy i ochrony. Dzieje się tak pomimo istnienia algorytmów w tym zakresie. Wiele

ofiar, zwłaszcza cudzoziemców, pozostaje niezidentyfikowanych ze względu na brak odpowiednich procedur i szkoleń dla służb.

- b. Nieudane ściganie nieuczciwych agencji pracy. W Polsce działają liczne agencje pracy, które wykorzystują cudzoziemców do pracy przymusowej. Mimo że niektóre z tych agencji są podejrzewane o udział w handlu ludźmi, nadal funkcjonują bez większych przeszkód. Brak skutecznych mechanizmów kontroli i ścigania sprawców prowadzi do utrzymywania się tego procederu. Raporty GRETA wskazują, że polskie organy ścigania często nie są w stanie skutecznie udowodnić winy agencji pracy, co wynika z braku specjalistycznych narzędzi i zasobów.
- c. Brak kompleksowej ochrony ofiar. Obecny system ochrony ofiar handlu ludźmi jest fragmentaryczny i niewystarczający. Ofiary często nie mają dostępu do odpowiedniej pomocy prawnej, psychologicznej czy materialnej. Brakuje również mechanizmów zapewniających ofiarom bezpieczeństwo, takie jak programy ochrony świadków czy tymczasowe pozwolenia na pobyt, które w tym przypadku nie powinny mieć charakteru uznaniowego.
- d. Problemy w zakresie współpracy międzynarodowej: Polska boryka się z trudnościami w zakresie współpracy międzynarodowej, zwłaszcza w przypadkach transgranicznego handlu ludźmi. Brakuje skutecznych mechanizmów wymiany informacji i koordynacji działań z innymi państwami.

3. Przypadki wykorzystania obywateli Ameryki Łacińskiej.

W ostatnich latach media kolumbijskie i meksykańskie donosiły o przypadkach wykorzystywania obywateli tych krajów do pracy przymusowej w Polsce. W 2022 roku głośnym echem odbiła się sprawa obywateli Kolumbii, Gwatemali i Meksyku, którzy zostali oszukani przez nieuczciwe agencje pracy. Ofiary były zmuszane do pracy w ciężkich warunkach, często bez wynagrodzenia, a ich dokumenty były zatrzymywane przez pracodawców. Sprawy te spotkały się z szerokim odzewem w mediach międzynarodowych, co wpłynęło negatywnie na wizerunek Polski jako kraju bezpiecznego dla migrantów zarobkowych. W wyniku działań sprawców zjawiska, w tym nieuczciwych pracodawców, częstokroć poprzez ich celowy brak aktywności doprowadzają ofiary do zmiany ich statusu nielegalny, co stanowi wymierną szkodę dla ofiar handlu ludźmi.

4. Wzmocnienie mechanizmów unijnych.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu wprowadzania na rynek produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej wymaga od państw członkowskich stworzenia efektywnych mechanizmów identyfikacji i przeciwdziałania pracy przymusowej. Nowa ustawa ma na celu wdrożenie tych wymogów poprzez utworzenie krajowej bazy danych, opracowanie mapy ognisk pracy przymusowej oraz systemu monitorowania: Baza danych będzie gromadzić informacje o przypadkach pracy przymusowej, co ułatwi identyfikację ofiar i ściganie sprawców. Mapa pozwoli na lepsze zrozumienie skali i

lokalizacji zjawiska pracy przymusowej w Polsce. Wprowadzenie systemu monitorowania łańcuchów dostaw pod kątem wykorzystywania pracy przymusowej.

5. Dorobek innych krajów

Wielka Brytania, dzięki ustawie z 2016 roku (Modern Slavery Act), wprowadziła kompleksowe mechanizmy przeciwdziałania handlowi ludźmi, w tym obowiązek raportowania dla dużych przedsiębiorstw dotyczący działań na rzecz eliminacji pracy przymusowej w łańcuchach dostaw. Polska może czerpać z tych doświadczeń, wprowadzając podobne rozwiązania, takie jak: obowiązek raportowania i upowszechnienie Krajowego Mechanizmu Referencyjnego. Zasadne wydaje się wzorem Brytyjczyków wprowadzenie obowiązku raportowania dla przedsiębiorstw dotyczącego działań na rzecz eliminacji pracy przymusowej oraz utworzenie niezależnego organu takiego jak Krajowy Koordynator, który byłby odpowiedzialny za koordynację działań prewencyjnych i ochronnych. Obowiązek raportowania wynika także z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2464 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 537/2014, dyrektywy 2004/109/WE, dyrektywy 2006/43/WE oraz dyrektywy 2013/34/UE w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (Dz. U. UE. L. z 2022 r. Nr 322, str. 15), co będzie w Polsce implementowane odrębną ustawą, a to Ustawą z dnia 6 grudnia 2024 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym oraz niektórych innych ustaw.

6. Rekomendacje raportów GRETA i TIP Report

Raporty GRETA i TIP Report Departamentu Stanu USA wielokrotnie wskazywały na potrzebę:

- a. Wzmocnienia identyfikacji ofiar poprzez wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla służb granicznych, policji i pracowników socjalnych w zakresie identyfikacji ofiar handlu ludźmi.
- b. Poprawy współpracy międzyinstytucjonalnej poprzez utworzenie zespołów interdyscyplinarnych złożonych z przedstawicieli różnych instytucji, które będą współpracować na rzecz przeciwdziałania handlowi ludźmi.
- c. Zwiększenie świadomości społecznej poprzez wprowadzenie obowiązkowych programów edukacyjnych w szkołach i na uczelniach oraz kampanii społecznych zwiększających świadomość na temat zagrożeń związanych z handlem ludźmi.

Podsumowanie

Nowa ustawa o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi i pracy przymusowej jest niezbędna, aby rozwiązać liczne problemy obecnego systemu, w tym niską skuteczność identyfikacji ofiar, brak kompleksowej ochrony ofiar, nieudane ściganie nieuczciwych agencji pracy i innych podmiotów zbiorowych, które sprzyjają, czy wręcz biorą udział w procederze czy też w instytucjonalizowany sposób werbują i zatrudniają ofiary do pracy

przymusowej. Ustawa odpowiada na rekomendacje raportów GRETA i TIP Report, a także wdraża wymogi unijnego rozporządzenia w sprawie zakazu wprowadzania na rynek produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej. Nowa ustawa ma za zadanie w możliwie najszerszym zakresie zunifikować regulacje zjawiska w jednym akcie prawnym. Dzięki nowym rozwiązaniom Polska stanie się krajem bardziej bezpiecznym i przyjaznym dla migrantów zarobkowych, co wpłynie pozytywnie na jej wizerunek międzynarodowy.

Przyjęcie takiej ustawy stanowić będzie czytelny sygnał dla społeczeństwa, że państwo i instytucje obywatelskie uznają zwalczanie i zapobieganie handlowi ludźmi za zadanie priorytetowe.